

Gelders Ondergrond Overleg

Kennissamenwerking voor een blijvend vitale Gelderse bodem

Meerjarenprogramma 2023-2026



Samenvatting

Het GOO is een netwerk waarin professionals van Gelderse overheidsorganisaties samenwerken aan een adequate kennispositie en instrumenten voor het beschermen, verbeteren en duurzaam gebruiken van bodem en ondergrond voor maatschappelijke opgaven.

Vanuit de maatschappelijke opgaven, de beleidsmatige ontwikkelingen en de actuele kennisbehoefte van de GOO-partners legt het GOO in de programmaperiode 2023-2026 de focus op de volgende bodem- en ondergrond thema's.

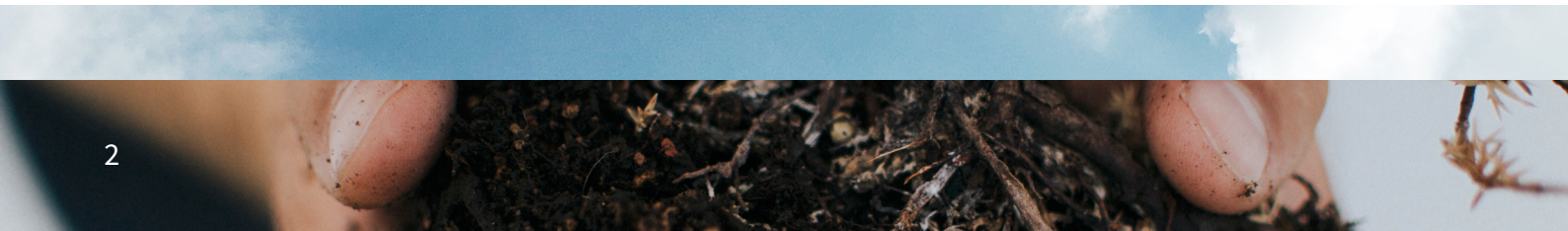
- Bodemverontreiniging: preventie, beheer (toepassen grond, bagger en bouwstoffen) en verbetering/sanering.
- Energietransitie in relatie tot bodem en ondergrond.
- Klimaatadaptatie in relatie tot bodem en ondergrond.
- Bodemgezondheid (landbouw, natuur en bebouwd gebied).

De activiteiten in 2023-2026 zullen met name betrekking hebben op:

- Het ondersteunen bij de inzet van het instrumentarium van de Omgevingswet, waarbij het GOO streeft naar:
 - zo veel mogelijk uniformiteit in gemeentelijke maatwerkregels voor bodem;
 - het faciliteren van maatschappelijke opgaven door het creëren van ruimte in regels, met in achtneming van de strategische doelen van het GOO (zie hoofdstuk 3);
- Kennisdeling over beleidsontwikkelingen voor bodem en ondergrond (regionaal, landelijk en Europees);
- Het delen van praktijkervaringen voor de thema's waaraan het GOO werkt.

In het kader van de doorontwikkeling van de (kennis)samenwerking voor bodem en ondergrond binnen Gelderland zet het GOO de komende jaren in op:

- Het vergroten van de bewustwording van bestuurders over het belang van bodem en ondergrond voor de maatschappelijke opgaven.
- Het sluiten van een meerjarige overeenkomst voor de samenwerking in het GOO tussen de overheidsorganisaties in Gelderland, met het uitgangspunt van een evenwichtige verdeling van de financiering van het GOO.
- Versterking van de samenwerking met:
 - de drie Gelderse waterschappen;
 - regionale kennis- en opleidingsinstituten;
 - netwerken in Gelderland voor de maatschappelijke opgaven waarin bodem en ondergrond een rol spelen;
 - de kennisnetwerken voor bodem en ondergrond in Overijssel, 'Onder Twente' en 'IJsselland Doorgrond'.
- Verkenning van mogelijkheden en draagvlak voor versterking van de kennissamenwerking door een systeem voor flexibele inzet van de beschikbare capaciteit van deskundigen voor bodem en ondergrond.



Inhoud

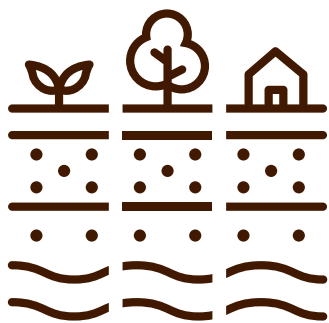
Samenvatting	2
1 Gelders Ondergrond Overleg	4
2 Belang bodem en ondergrond en Gelderse samenwerking	5
3 Missie en strategische doelen GO	6
4 Werkzaamheden GOO 2023-2026	7
5 Organisatie en communicatie	9
 Bijlage 1 Terugblik GOO-activiteiten 2019-2022	 13
Bijlage 2 Deelname GOO kennisbijeenkomsten 2019-2022	17

1 Gelders Ondergrond Overleg

Het Gelders Ondergrond Overleg (GOO) is een netwerk waarin professionals van Gelderse overheidsorganisaties¹ sinds 1999² samenwerken aan kennis en instrumenten voor een blijvend vitale Gelderse bodem, die geschikt is om vele verschillende maatschappelijke functies te vervullen.

Het netwerk heeft verbindingen met onderzoeks- en opleidingsinstellingen en met het adviserend en uitvoerend bedrijfsleven.

Dit meerjarenprogramma beschrijft de missie en strategische doelen van het GOO voor de periode 2023-2026 en beschrijft op hoofdlijnen de werkzaamheden en organisatie van het GOO in deze periode.



***Grote ruimtelijke opgaven
vragen om kennis van
bodem en ondergrond.***

1 In dit programma beschouwen we de omgevingsdiensten als overheidsorganisaties.

2 Het netwerk is in 1999 gestart onder de naam 'Gelders Bodem Beraad'. De focus lag op sanering en beheer van verontreinigde bodems. Sinds 2014 is de scope van het netwerk verbreed naar andere thema's van bodem en ondergrond en is de naam gewijzigd in 'Gelders Ondergrond Overleg'.

2 Belang bodem en ondergrond en Gelderse samenwerking

Bodem en ondergrond dragen bij aan de maatschappelijke opgaven

Onze bodem, grondwater en ondergrond zijn van levensbelang. We halen er energie, drinkwater en grondstoffen uit, en we verbouwen ons voedsel erop. De bodem zit vol leven: een kwart van de levende organismen op aarde leeft in de bodem. Het bodemleven zorgt voor afbraak van plantenresten tot organisch stof, en daarmee voor voeding voor planten en bomen en voor de sponswerking van de bodem. Onze bodem heeft een sleutelpositie in de grote maatschappelijke opgaven: gezonde fysieke leefomgeving, energietransitie, weerbaarheid tegen klimaatverandering, natuurbehoud en biodiversiteit, duurzame landbouw en circulaire economie.

Al deze opgaven vragen om ruimte. Niet alleen boven de grond, maar ook onder het maaiveld in de bodem. Door goed beheer van de bodem, en afstemmen van het (meervoudig) gebruik van de bodem op de natuurlijke kenmerken van de bodem, kan de bodem maximaal bijdragen aan oplossingen voor de maatschappelijke opgaven. Daarmee benutten we de baten van het natuurlijke kapitaal dat in bodem en ondergrond schuil gaat. En daarmee beperken we de faalkosten bij ruimtelijke ontwikkelingen die nog vaak optreden door onvoldoende rekening te houden met het water- en bodemsysteem.

Landelijke en Europese beleidsontwikkelingen met decentrale implicaties

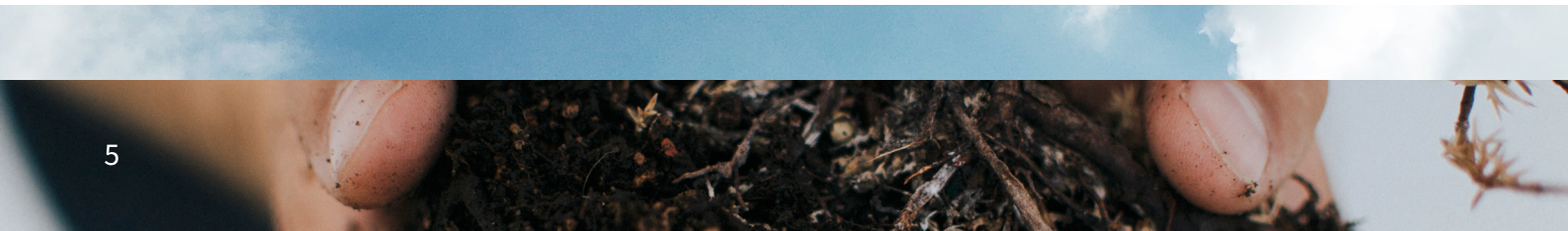
Beleidsontwikkelingen op nationaal en Europees niveau ondersteunen het belang van het beschermen en duurzaam gebruiken van bodem en ondergrond voor de grote maatschappelijke opgaven. Het gaat om:

- de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking treedt;
- het Rijksbeleid 'Water en bodem sturend' (kamerbrief nr. 283041, 24-11-2022);
- de Europese Bodemstrategie (2021);
- de verwachte Europese Richtlijn Bodemgezondheid (voorstel van de Europese Commissie wordt verwacht in het 2^e kwartaal 2023).

Deze ontwikkelingen zullen veelal leiden tot beleid en regels die decentraal moeten worden geïmplementeerd.

Capaciteit bodemdeskundigen onder druk

De voorgenoemde (beleids)ontwikkelingen vragen om kennis van bodem en ondergrond bij de Gelderse overheden. Door vergrijzing en beperkte jonge aanwas in het vakgebied staat de beschikbare capaciteit van deskundigen bodem en ondergrond in Gelderland (en elders in Nederland) onder druk. Vooral bij de kleinere gemeenten in Gelderland is de menskracht voor bodem en ondergrond beperkt of zelfs afwezig. Een aanzienlijk deel van de kleinere en middelgrote gemeenten heeft sinds de overdracht van VTH-taken voor bodem naar de omgevingsdiensten geen bodemdeskundige meer in dienst.



Omgevingsdiensten hebben in hun dienstverleningsovereenkomst veelal beperkte ruimte voor ontwikkeling en verbreding van kennis, beleidsondersteuning en advisering van gemeenten op het vlak van bodem en ondergrond.

Om de kennispositie voor bodem en ondergrond op peil te houden, en waar nodig te versterken en te verbreden, is samenwerking tussen Gelderse overheidsorganisaties voor het kennisveld bodem en ondergrond ook in de toekomst van groot belang.

3 Missie en strategische doelen GOO

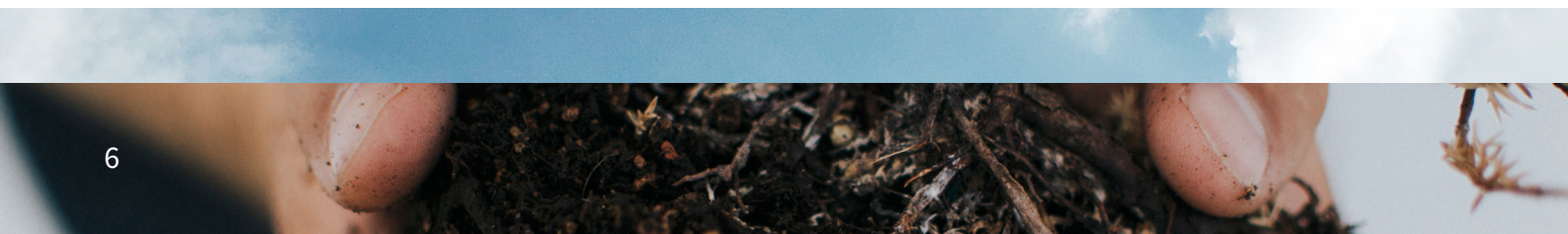
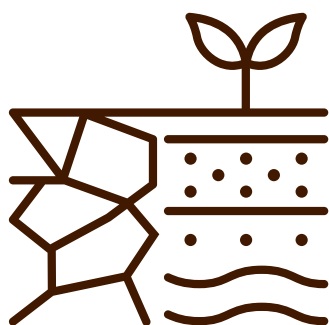
Missie

Het GOO is een netwerk waarin professionals van Gelderse overheidsorganisaties samenwerken aan een adequate kennispositie en instrumenten voor het beschermen, verbeteren en duurzaam gebruiken van bodem en ondergrond voor maatschappelijke opgaven.

Strategische doelen

Om de missie te realiseren werkt het GOO bij al haar activiteiten vanuit de volgende strategische doelen:

- Bevorderen duurzaam gebruik van het Gelderse bodem- en ondergrondsysteem;
- Verbeteren van de bodemkwaliteit (fysisch, chemisch, biologisch) waar deze onvoldoende is voor het gebruik of om de gewenste functies van de bodem te vervullen, door inzet op preventie, beheer en verbetering/sanering;
- Bevorderen van het gebruik van de mogelijkheden van het Gelderse bodem- en ondergrondsysteem om bij te dragen aan de maatschappelijke opgaven, met respect voor de natuurlijke draagkracht van dat systeem.



4 Werkzaamheden GOO 2023-2026

Dit hoofdstuk beschrijft voor de programmaperiode 2023-2026 de voorgenomen werkwijze van het GOO, de thema's waarop het GOO zal focussen, de aard van de activiteiten van het GOO en de wijze van planning van de GOO-activiteiten. Tot slot gaat dit hoofdstuk in op de voorgenomen werkzaamheden gericht op de doorontwikkeling van de samenwerking binnen het GOO-netwerk.

Werkwijze

Het GOO werkt vraag-gestuurd en adaptief.

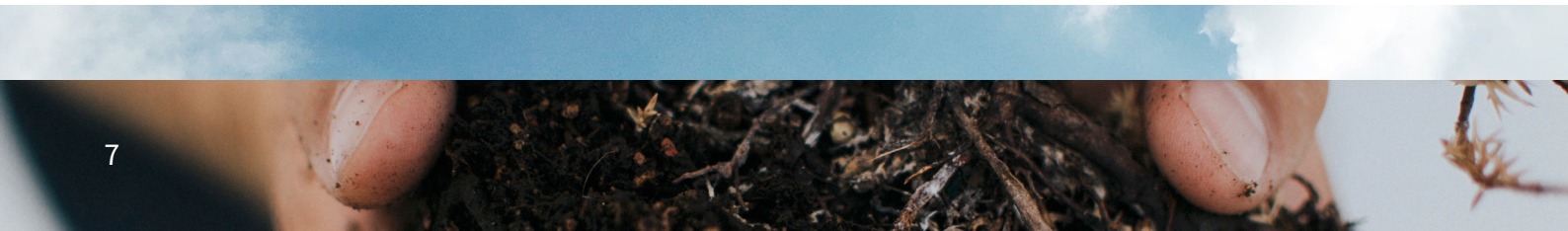
- Vraag-gestuurd: Het GOO initieert activiteiten naar aanleiding van vragen en behoeften in het GOO-netwerk.
- Adaptief: De context van het werkveld bodem en ondergrond is sterk in beweging. Daarom is een belangrijke taak voor het GOO om doorlopend praktijk- en beleidsontwikkelingen te volgen en daarop te anticiperen. Daarnaast streven we er bij alle activiteiten naar om steeds in te spelen op de actualiteiten en de beschikbare inzichten in Gelderland of elders in Nederland.

Thema's

Vanuit de maatschappelijke opgaven, de beleidsmatige ontwikkelingen en de actuele kennisbehoefte van de GOO-partners legt het GOO in de programmaperiode 2023-2026 de focus op de volgende bodem- en ondergrond thema's:

Thema's 2023-2026	Relevant voor de maatschappelijke opgaven:
Bodemverontreiniging: preventie, beheer (toepassen grond, bagger en bouwstoffen) en verbetering/sanering	- Gezonde fysieke leefomgeving - Circulaire Economie - Klimaatverandering
Energietransitie in relatie tot bodem en ondergrond	- Energietransitie - Gezonde fysieke leefomgeving (o.a. voor de drinkwatervoorziening)
Klimaatadaptatie in relatie tot bodem en ondergrond	- Klimaatverandering - Gezonde fysieke leefomgeving
Bodemgezondheid (landbouw, natuur en bebouwd gebied)	- Natuurbehoud en biodiversiteit - Klimaatverandering - Gezonde fysieke leefomgeving - Duurzame landbouw - Circulaire Economie

Er is ruimte om tijdens de programmaperiode thema's toe te voegen.



Activiteiten gericht op kennisdeling en instrumentontwikkeling

De activiteiten in 2023-2026 zullen met name betrekking hebben op:

- Het ondersteunen bij de inzet van het instrumentarium van de Omgevingswet, waarbij het GOO streeft naar:
 - zo veel mogelijk uniformiteit in gemeentelijke maatwerkregels voor bodem;
 - het faciliteren van maatschappelijke opgaven door het creëren van ruimte in regels, met in achtneming van de strategische doelen van het GOO (zie hoofdstuk 3);
- Kennisdeling over beleidsontwikkelingen voor bodem en ondergrond (regionaal, landelijk en Europees);
- Delen van praktijkervaringen voor de thema's waaraan het GOO werkt.

Jaarlijks wordt een jaarprogramma voor de activiteiten van het GOO opgesteld. Daarin worden concrete activiteiten benoemd voor de thema's waaraan het GOO werkt. Gedurende de looptijd kunnen activiteiten worden toegevoegd aan of afgevoerd van het jaarprogramma naar aanleiding van actuele ontwikkelingen of vragen vanuit het GOO-netwerk.

Activiteiten gericht op doorontwikkeling samenwerking GOO-netwerk

In het kader van de doorontwikkeling van de (kennis)samenwerking voor bodem en ondergrond binnen Gelderland zetten we de komende jaren in op:

- Het vergroten van de bewustwording van bestuurders over het belang van bodem en ondergrond voor de maatschappelijke opgaven.
- Het sluiten van een meerjarige overeenkomst voor de samenwerking in het GOO tussen de overheidsorganisaties in Gelderland, met het uitgangspunt van een evenwichtige verdeling van de financiering van het GOO.
- Versterking van de samenwerking met:
 - de drie Gelderse waterschappen;
 - regionale kennis- en opleidingsinstituten;
 - netwerken in Gelderland voor de maatschappelijke opgaven waarin bodem en ondergrond een rol spelen;
 - de kennisnetwerken voor bodem en ondergrond in Overijssel, 'Onder Twente' en 'IJsselland Doorgrond'.
- Verkenning van mogelijkheden en draagvlak voor versterking van de kennis-samenwerking door een systeem voor flexibele inzet van de beschikbare capaciteit van deskundigen voor bodem en ondergrond.

5 Organisatie en communicatie

Organisatie

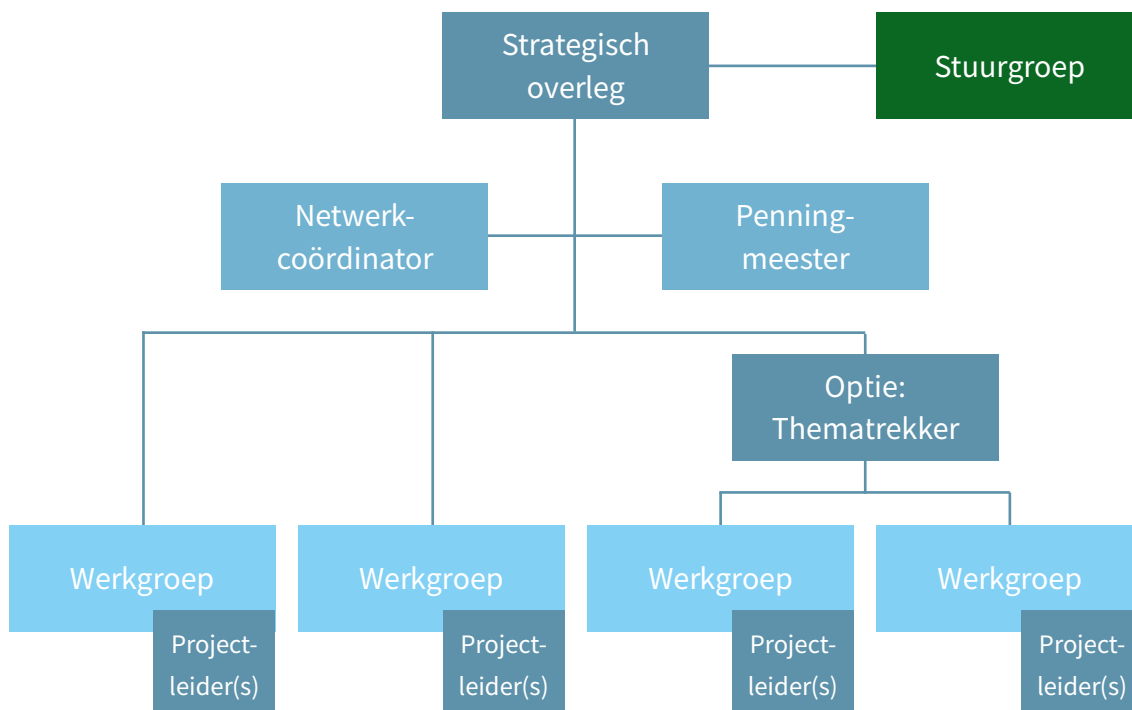
Het GOO is georganiseerd als informele netwerkorganisatie waarin de volgende partijen samenwerken:

- de gemeenten binnen provincie Gelderland (51 gemeenten);
- Provincie Gelderland;
- de Gelderse Omgevingsdiensten (momenteel 7 omgevingsdiensten);
- Rijkswaterstaat Leefomgeving – Bodem+.

De GOO-organisatie is weergegeven in afbeelding 1.

Afbeelding 1

GOO-organisatie



Stuurgroep

Sinds 2019 is een stuurgroep ingesteld met twee gemeentelijke bestuurders en een provinciaal bestuurder. Indien wenselijk kan de stuurgroep in de toekomst worden uitgebreid met bestuurders van andere organisaties.

De stuurgroep adviseert over de strategische koers voor de kennissamenwerking, over het behoud van draagvlak bij bestuurders voor de kennissamenwerking in het GOO en over de inhoudelijke focus van het GOO.

Strategisch Overleg

De besluitvorming over de activiteiten en besteding van middelen door het GOO vindt plaats in het Strategisch Overleg.

De taken van het Strategisch Overleg zijn:

- Het vaststellen jaarplannen met begroting;
- Het vaststellen bondige jaarrapportages: wat gedaan en wat geleerd;
- Programmering van de GOO-activiteiten;
- Communicatie;
- Budgetbeheer en opdrachtverlening in het kader van projecten;
- Verbindingen binnen en buiten het netwerk leggen.

Het streven is dat alle typen van de in het GOO deelnemende organisaties met ten minste één persoon zijn vertegenwoordigd in het Strategisch Overleg. Ook de netwerkcoördinator, eventuele thematrekker(s) en projectleiders nemen deel in het Strategisch Overleg.

Netwerkcoördinator

De taak van de netwerkcoördinator is het leggen van verbindingen tussen mensen binnen het GOO-netwerk onderling en tussen het GOO-netwerk en andere partijen.

De netwerkcoördinator brengt de behoefte aan kennis en instrumenten over bodem en ondergrond binnen het GOO-netwerk en de daaraan gerelateerde werkvelden in kaart, en legt verbindingen met mensen en organisaties die hierover kennis en ervaring kunnen delen. Ook is de netwerkcoördinator verantwoordelijk voor de aansturing van de GOO-organisatie en het programma als geheel, inclusief monitoring, communicatie en bedrijfsvoering.

De rol van netwerkcoördinator wordt bij voorkeur bemenst vanuit de in het GOO samenwerkende organisaties, waarbij voor de inzet een kostendekkende vergoeding mogelijk is.



Werkgroepen met projectleiders

Voor uitvoering van een project wordt veelal een werkgroep geformeerd die het project inhoudelijk aanstuurt en eventueel ook uitvoert. Inhoudelijke werkzaamheden worden zo nodig uitbesteed aan een adviesbureau.

De werkgroepen worden bemenst vanuit de in het GOO samenwerkende organisaties, zo nodig aangevuld met deskundigen uit andere betrokken overheidsorganisaties. Hierdoor wordt (uitvoerings)kennis en ervaring gebundeld, en worden binnen het GOO op een efficiënte manier gezamenlijk instrumenten voor de uitvoering van taken in bodem en ondergrond ontwikkeld. Deze bijdrage betreft een ‘in kind’ bijdrage, er staat dus geen kostenvergoeding tegenover.

Een lid van de werkgroep treedt op als projectleider. De projectleider coördineert de werkgroep, stuurt indien van toepassing het adviesbureau aan en informeert het Strategisch Overleg over de voortgang van het project. De rol van projectleider wordt bij voorkeur bemenst vanuit de in het GOO samenwerkende organisaties, waarbij afhankelijk van de omvang van de inzet een kostendeekkende vergoeding mogelijk is.

Optie: Thematrekkers

Voor thema's waarop extra inzet vanuit het GOO is gewenst, kan het Strategisch Overleg een (thema)trekker benoemen. De thematrekker volgt de ontwikkelingen voor het thema en legt verbindingen met het netwerk rondom het thema. Op basis daarvan doet de thematrekker voorstellen aan het Strategisch Overleg voor GOO-activiteiten voor het thema. Thematrekkers zijn lid van het Strategisch Overleg.

De rol van thematrekker wordt bij voorkeur bemenst vanuit de in het GOO samenwerkende organisaties, waarbij voor de inzet een kostendeekkende vergoeding mogelijk is.

Penningmeester

De financiële administratie van het GOO is belegd bij Portaal Gelderse Omgevingsdiensten. Omgevingsdienst Veluwe IJssel voert deze taak uit namens Portaal Gelderse Omgevingsdiensten.

Tot het penningmeesterschap behoren de volgende werkzaamheden: opstellen van de begroting en jaarrekening, inning van de gemeentelijke bijdragen, administratieve ondersteuning, opdrachtverlening en financiële administratie.

Communicatie

Communicatie met de GOO-partners en andere doelgroepen van het Gelders Ondergrond Overleg vormt de rode draad in de uitvoering van het voorliggende programma. Inzet van communicatiemiddelen die interactie en het delen van kennis ondersteunen en vergemakkelijken is essentieel voor het succes van dit programma.

Uitgangspunt voor de communicatie is dat de GOO-partners en andere betrokkenen bij het GOO samen staan voor het doel van een blijvend vitale Gelderse bodem. De communicatie zal uitnodigend van toon zijn, zodat iedereen die denkt bij te kunnen dragen zich uitgenodigd voelt om dat ook te doen.

De communicatie vanuit het GOO zal zich richten op de volgende doelgroepen:

- professionals bodem en ondergrond bij de Gelderse overheidsorganisaties;
- professionals van Gelderse overheidsorganisaties die werken aan de maatschappelijke opgaven waarin bodem en ondergrond een rol spelen (zie tabel hoofdstuk 4);
- bestuurders van de Gelderse overheidsorganisaties;
- professionals bodem en ondergrond bij kennisinstituten en adviserend en uitvoerend bedrijfsleven.

Communicatie naar andere doelgroepen, zoals inwoners en grondeigenaren, vindt altijd plaats door de verantwoordelijke overheidsorganisatie zelf. Daarbij kunnen de overheden de in GOO-verband gedeelde kennis en ontwikkelde instrumenten betrekken. Bijvoorbeeld de eerder ontwikkelde folder over gezondheidsrisico's van lood in de bodem of de viewer met de globale verwachtingskaart voor Ontploffbare Oorlogsresten.



De GOO nieuwsbrief verschijnt 4 tot 5 keer per jaar en wordt via mail met het GOO netwerk gedeeld. De nieuwsbrief is ook te lezen via de GOO [website](#). Daar leest u meer informatie over het GOO, de kennisspecials en documenten, handreikingen en tools die onder de vlag van het GOO zijn opgesteld.

Bijlage 1 **Terugblik GOO-activiteiten 2019-2022**

In 2019-2022 is het GOO actief geweest op de onderstaande thema's:

- Bodem uitvoering en beleid (bodemverontreiniging; grondverzet, bodemsanering).
- Klimaatadaptatie.
- (Grond)watersysteem; basis voor beleid en planvorming.
- Energietransitie in relatie tot bodem en ondergrond.
- Bodembiodiversiteit landbouw, natuur en bebouwd gebied.
- Bouwstenen Bodem & Ondergrond voor Omgevingsvisies en -plannen.

De activiteiten die het GOO in de programmaperiode 2019-2022 heeft uitgevoerd zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

- Gezamenlijke projecten van de partners die samenwerken in het GOO;
- Deelname aan landelijke of bovenregionale projecten;
- Themabijeenkomsten onder de naam 'GOO-specials';
- Communicatie;
- Doorontwikkeling van de GOO-organisatie.

De uitgevoerde activiteiten zijn hieronder kort toegelicht.

Gezamenlijke projecten van de partners die samenwerken in het GOO

In het kader van de 'warme overdracht' van bevoegdheden voor bodemverontreiniging van provincie naar de gemeenten onder de Omgevingswet zijn drie werkgroepen actief. Deze hebben de volgende producten opgesteld:

- Voorbeeldregels Bodem voor het omgevingsplan, gericht op het in werking blijven van provincie- en regio-specifieke aspecten in het huidige provinciale en gemeentelijke bodembeleid.
- Notitie en checklist voor gemeenten en omgevingsdiensten om inzicht te krijgen in de risico's die gemeenten lopen voor 'voormalige stortplaatsen', die onder de Omgevingswet onder bevoegdheid van gemeenten komen te vallen.

Daarnaast zijn voor enkele specifieke bodemthema's hulpmiddelen opgesteld:

- Achtergebleven Ontploffbare Oorlogsresten: Diverse tools (onder meer een viewer met een provincie-dekkende indicatieve verwachtingenkaart) om gemeenten te helpen bij besluitvorming over laten opstellen van een verwachtingenkaarten voor ontplofbare oorlogsresten en de aanbesteding daarvan.
- Bodemrisico's bij installaties voor individuele behandeling van afvalwater (IBA's): Informatieblad voor gemeenten en omgevingsdiensten over lozen van huishoudelijk afvalwater op oppervlaktewater/bodem bij IBA's.
- Lood in de bodem: Handvat voor lokaal beleid voor lood in de bodem en een folder om inwoners hierover te informeren (opgesteld samen met de GGD's in Gelderland).

Alle voorgenoemde instrumenten en documenten zijn te vinden [op de GOO-website](#)

Tot slot zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Deelname als een van zeven regio's aan een pilot van VNG om tot ontwikkeling van Regionale Schakelpunten voor bodem te komen (start pilot najaar 2021, afronding februari 2023). De aandacht hierin is onder meer gericht op vergroten van bestuurlijke draagvlak voor de kennissamenwerking binnen het GOO en de borging van de financiering daarvan na de inwerkingtreding van de Omgevingswet.
- Het initiëren van overleg met het Rijk over uitkomsten project Inspoelzones van asbestdaken in de bodem naar aanleiding van Verkenning oplossingsrichtingen asbest-inspoelzones. Dit project is uitgevoerd met financiering van het Uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond in opdracht van Provincie Overijssel. Vanuit Gelderland is deelgenomen in de begeleidingscommissie.

Deelname aan landelijke of bovenregionale projecten

In de vorige programmaperiode 2019-2022 is vanuit Gelderland deelgenomen aan vier landelijke projecten vanuit het landelijke Uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond:

- 'Samen de diepte in'; Doen, leren, opschalen: Ondergrond en Omgevingswet. (klik [hier](#) voor meer informatie over de uitgevoerde activiteiten in Gelderland, waaronder de verslagen van 5 snelkookpansessies waarin een aan bodem gerelateerd vraagstuk een gemeente of regio verder is gebracht);
- Nieuwe bedreigende Stoffen: [Handelingsperspectieven voor nieuwe bedreigingen in het bodemsysteem](#);
- Klimaat: [Bodem en Ondergrond, het DNA van stad en omgeving](#);
- Landbouw en Voedsel: [Verrijkende Landbouw](#).

Provincie Gelderland participeerde in deze vier projecten met extra financiering voor kennis en projecten die specifiek in Gelderland doorwerken en opgeschaald konden worden. Het GOO was betrokken bij de besluitvorming over de inzet van de middelen, en speelde een rol in de kennisoverdracht naar het GOO-netwerk over de uitkomsten en leerervaringen in deze projecten.

Kennisbijeenkomsten, bekend onder de naam 'GOO-specials'

In de periode 2019-2022 heeft het GOO 24 kennisbijeenkomsten georganiseerd. Een overzicht van alle kennisbijeenkomsten tijdens de voorgaande programmaperiode is, met het aantal deelnemers, opgenomen in bijlage 2. Van de bijeenkomsten vanaf 2021 is een [terugblik met de presentaties van de GOO-specials en bijeenkomsten](#) te vinden op de website van het GOO.

Het merendeel van de deelnemers aan de GOO-specials, ruim 75 %, is werkzaam bij een gemeente of omgevingsdienst. Vanuit Provincie Gelderland is aan het merendeel van bijeenkomsten deelgenomen. Vanuit de waterschappen was er een bescheiden deelname aan bijeenkomsten over specifieke thema's. Ook werd aan het merendeel van de bijeenkomsten door een bescheiden aantal deelnemers vanuit het bedrijfsleven (met name adviesbureaus) en kennisinstellingen deelgenomen.

Communicatie

In 2019 is het GOO gestart met delen van informatie via de website geldersondergrondoverleg.nl, die onder de website van de Gelderse Omgevingsdiensten hangt. Hier is informatie te vinden over het doel en de organisatie van het GOO, de in GOO-verband ontwikkelde instrumenten en producten en de uitgevoerde kennisprojecten. Op de website zijn ook de presentaties, verslagen en, indien van toepassing, de opnames van de GOO-specials terug te vinden.

Ook verspreidt het GOO vijf keer per jaar een nieuwsbrief aan ruim 400 'abonnees'. De nieuwsbrief bevat met name informatie over lopende en afgeronde GOO-activiteiten en wanneer relevant over landelijke ontwikkelingen op het gebied van bodem en ondergrond. Daarnaast worden via het LinkedIn-kanaal van het GOO nieuwsberichten verspreid over bodem en ondergrond vanuit het GOO en vanuit andere (landelijke) organisaties.

In 2022 is via een enquête gevraagd hoe de deelnemers aan het netwerk de informatievoorziening door het GOO waarderen, en of men aanvullend daarop behoefte heeft aan informatie. Dit leverde overwegend positieve feedback op. Een verbeteringsuggestie was om het GOO-netwerk frequenter te informeren over GOO-projecten, de status ervan en de beoogde uitkomsten.

Doorontwikkeling GOO-organisatie

In de periode 2019-2022 is de organisatorische slagkracht van het GOO vergroot door het aanstellen van een netwerkcoördinator, een communicatieadviseur, thematrekkers en een projectleider voor activiteiten in het kader van de warme overdracht van bodembevoegdheden van de provincie naar de gemeenten.

Voor de uitvoering van gezamenlijke projecten zijn op projectbasis werkgroepen ingericht met deelnemers vanuit de in het GOO samenwerkende organisaties.

Voor het thema 'Bodem uitvoering en beleid' is in 2020 een themagroep opgericht. Bij de evaluatie werd geconcludeerd dat de onderwerpen die in de themagroep werden behandeld relevant waren voor een groot deel van het GOO-netwerk en beter GOO-breed aangeboden konden worden. Voor de andere thema's bleek er onvoldoende belangstelling voor deelname aan een themagroep. Daarom is besloten om vanaf 2021 niet meer in te zetten op het werken met themagroepen onder het GOO.

Vanaf 2017 beschikte het GOO-netwerk, met medefinanciering vanuit het landelijke bodemprogramma en Provincie Gelderland, over een fysieke plek voor samenwerking en bijeenkomsten in Zutphen. In de corona-periode kon hiervan zeer beperkt gebruik worden gemaakt. Tijdens die periode vonden vergaderingen en kennisspecials online plaats. De online-vorm bleek voor de kennisspecials van het GOO een goede vorm: laagdrempelig en effectief voor kennisdeling en interactie tussen deelnemers en sprekers. Besloten is om de online vorm na de corona-periode in stand te houden, waarbij steeds per activiteit de keuze tussen een online of fysieke ontmoeting wordt gemaakt. Vanwege deze ontwikkeling is vanaf 2022 de vaste fysieke ontmoetingsplek in Zutphen komen te vervallen.

Financiering

Het merendeel van de kosten voor de GOO-organisatie en de GOO-projecten werd in de programmaperiode 2019-2022 gefinancierd door Provincie Gelderland. Dit mede met het oog op de warme overdracht van bevoegdheden voor bodemsanering van de provincie naar de gemeenten bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De netwerkcoördinator, 50% van de inzet van de communicatieadviseur, de inzet van twee van drie thematrekkers en de projectleider voor de werkgroepen voor de 'warme overdracht', zijn in de periode 2019-2022 door Provincie Gelderland gefinancierd. Het vaste GOO-jaarbudget van € 36.000,-, waarbij 50% gefinancierd door de omgevingsdiensten en 50% door provincie Gelderland, was hiervoor niet toereikend.

Voor gezamenlijke projecten is waar mogelijk gebruik gemaakt van landelijke en provinciale financieringsmogelijkheden (subsidies en opdrachten). In de programma-periode 2019-2022 is via het GOO landelijke en provinciale financiering verkregen voor onderzoek naar de effecten van zonneweiden op de bodemkwaliteit, regionale workshops en snelkookpanssessies in het kader van 'Samen de diepte in', pilots in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en het door ontwikkelen van GOO als Regionaal Schakelpunt voor kennis over bodem en ondergrond als onderdeel van een programma van VNG.

Bij de verschuiving van bevoegdheden onder de Omgevingswet per 1 januari 2024, zal de Rijksfinanciering voor bodemtaken wijzigen. Daarnaast zijn de thema's waaraan het GOO werkt verbreed, en zijn deze veelal gericht op maatschappelijke opgaven waarvoor de gemeenten een centrale rol vervullen. Daarom is het logisch dat vanaf 2024 gemeenten hun bijdrage aan het GOO verhogen met het oog op een evenwichtige financiering van het GOO.

Bijlage 2 Deelname GOO kennisbijeenkomsten 2019-2022

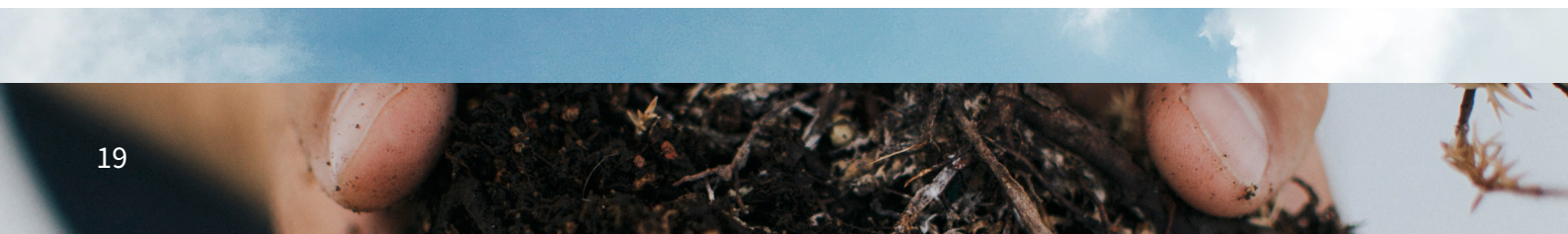
2022	Totaal	Gemeenten	OD's	Provincie	Water- schappen	Overig
Bestuurlijke excursie 'De rol van bodem en ondergrond in maatsch. opgaven' (14 december 2022)	37	15			2	1
GOO special 'Aandachtlocaties PFAS Gelderland' (28 november 2022)	37	17	16	2	1	1
GOO Platformdag (6 oktober 2022)	72	25	26	11		10
GOO special 'Vernieuwing ontgrondingenbeleid provincie Gelderland' (27 september 2022)	16	10	4			2
Online vragensessie '80% versie Voorbeeldregels bodem omgevingsplan' (12 september 2022)	29	17	8	1		3
Kennisspecial 'Ruimte voor bodemenergie en geothermie' (14 juni 2022)	41	23	10	2		6
Kennisspecial 'Vitaliseren zandige landbouwgronden met behulp van klei' (9 juni 2022)	16	12	1	1		2
GOO actualiteitenbijeenkomst (5 april 2022)	39	18	18	1		2
Inspiratie- en vragenuur subsidieregeling 'Overdracht bodemtaken onder de Omgevingswet' (25 januari 2022)	11	9	1	1		
Informatiebijeenkomst Aziatische Duizendknopen en grondverzet (20 januari 2022)	82	40	9	2	7	25
Totaal	380	186	93	21	10	52

2021	Totaal	Gemeenten	OD's	Provincie	Water- schappen	Overig
Inspiratie-/vragenuur subsidieregeling Overdracht bodemtaken onder de Omgevingswet (30 november 2021)	9	9				
Informatiebijeenkomst Achtergebleven Ontploffbare Oorlogsresten (18 november 2021)	33	33				
Kennispecial Duurzaam verpachten van agrarische gronden (4 november 2021)	37	25		1	5	6
Kennispecial Warmte-opslag in de bodem (13 oktober 2021)	28	17	5	1		5
Kennispecial 'Beleid Grondwaterkwaliteit' (12 oktober 2021)	33	18	12	1		2
Kennispecial Lozen huishoudelijk afvalwater op het oppervlaktewater en de bodem (17 juni 2021)	29	21	3	1	3	1
Vragenuur Squit iBis (15 juni 2021)	31	16	14			1
Bestuurlijke bijeenkomst – belang bodem en ondergrond bij grote ruimtelijke opgaven (2 juni 2021)	38	35	2	1		
Informatie uur subsidieregeling Overdracht bodemtaken onder de Omgevingswet (11 mei 2021)	31	20	9			
Kennispecial Zonneweides en bodem (20 april 2021)	54	38	8	2	1	5
Trainingen Squit iBis (september 2021)	45	18	27			
Kennispecial Natuurlijke Klimaatadaptatie (15 april 2021)	35	28	3			4
Kennispecial Ontwerp Regeling Bodemkwaliteit (22 maart 2021)	47	22	18	1		6
Kennispecial Ondergrond Inzicht (10 februari 2021)	40	22	6	8	1	3
Kennispecial 'Grondwaterkwaliteit' (28 januari 2021)	42	16	10	4	3	6
Totaal	532	338	117	20	13	39

2020	Totaal	Gemeenten	OD's	Provincie	Water- schappen	Overig
Special Koolstofvastlegging in de bodem (datum onbekend, 2020)	84	23	9	12	2	38
Special Omgevingswet (30 september 2020)	53	33	12	1	1	6
Lood in de bodem (20 mei 2020)	22	10	10	2		
Special Energietransitie (25 maart 2020)	36	19	6	4	1	6
Special Klimaatadaptatie (20 februari 2020)	39	29	3	3	1	3
Totaal	234	114	40	22	5	53

2019	Totaal	Gemeenten	OD's	Provincie	Water- schappen	Overig
Platformdag (31 oktober 2019)	63	19	21	8	1	14
Verrijkende landbouw (17 december 2019)	33	20	2	9		2
Opkomende stoffen (27 november 2019)	26	14	7	2	1	2
Totaal	122	53	30	19	2	18

2019 t/m 2022	Totaal	Gemeenten	OD's	Provincie	Water- schappen	Overig
Totaal	1268	691	280	82	30	162



***De Omgevingswet vraagt om
nog meer samenwerking tussen
verschillende werkvelden.
Bodem en ondergrond worden
dan integraal meegenomen in
de benadering van de fysieke
leefomgeving.***

GOO@gelderland.nl

[LinkedIn](#)
[website](#)

Meerjarenprogramma GOO 2023-2026
Kennissamenwerking voor een blijvend vitale Gelderse bodem (april 2023)

